

Franciska Rosenkildes folkemødetale

Taler

Franciska Rosenkilde
Politiske leder for Alternativet

Dato

18. juni 2022

Sted

Hovedscenen, Allinge,
Bornholm

Kære alle sammen

Jeg hedder Franciska. Jeg er geograf, autodidakt kok, jeg er mor, københavnere, og så er jeg politisk leder for Alternativet.

Jeg er i politik, fordi jeg under mine studier fandt ud af, hvordan vores forbrug som menneskehed IKKE er i balance med kloden.

Den opdagelse gjorde mig til klimaaktivist og siden politiker, borgmester og nu politisk leder af Alternativet.

Jeg er i politik for at sætte dén opdagelse i spil. For at forandre.

Én af de ting, jeg ønsker at forandre, det er vores fælles opfattelse af økonomisk vækst. Det vil jeg tale om i dag.

For den herskende opfattelse af økonomisk vækst spiller en kæmpe stor rolle for klodens velbefindende lige nu – og for fremtidens generationer og deres muligheder i verden. Desværre en negativ rolle.

I dagens Danmark – og især i politik – eksisterer der en opfattelse af, at økonomisk vækst er det vigtigste, vi som samfund, kan stræbe efter. At mere rigdom, det betyder mere lykke og succes.

Men pudser man brillerne, så er det ik' så svært at se, at dette fokus på vækst har efterladt os i dyb krise. På menneskeligt plan. På samfundsplan. Og på globalt plan.

Ja, den ekstreme økonomiske vækst, vi har haft i Danmark, har gjort os rige som

land. Men hvad med konsekvenserne...?

Konsekvenserne er blandt andet, at naturen falmer, drikkevand forurenes og arter forsvinder.

Konsekvenserne er, at uligheden stiger og 100.000-vis af borgere skal kæmpe med stress, depression og angst.

Konsekvenserne er, at temperaturen stiger og klimaet forandrer sig.

Men hvad er overhovedet sammenhængen mellem økonomisk vækst og forurenede drikkevand, tænker du?

Mellem økonomisk vækst og depression?

Mellem vækst og klimaforandringer?

Det er slet ikke så enkelt - og så alligevel ...

Før jeg går ind i dét, så vil jeg lige knytte et par ord til begrebet "økonomisk vækst".

Når vi taler om "økonomisk vækst", så taler vi om produktion og forbrug i vores samfund. "Økonomisk vækst" er et tal.

Det er et udtryk for, hvor meget den samlede produktion af varer og tjenester i et samfund er steget i værdi – typisk over et år. Det er altså et udtryk, der forholder sig til, hvor meget den samlede indkomst i et samfund forandrer sig.

Økonomisk vækst har været det alt-overskyggende politiske mål især igennem de sidste 70 år. Det har været et politisk mål hele tiden at skabe mere og mere og mere økonomisk aktivitet.

Mere salg. Mere forbrug. Mere produktion.

Den tilgang til politik har gjort os rige og øget mulighederne for mange. Og isoleret set, så er det meget positivt. Men samtidig har det haft nogle uhyggelige konsekvenser. Mange af dem ser vi nu ...

For nu ved vi, at det kæmpe store danske landbrug, som fylder 60 procent af vores lands areal, ikke bare giver kød i køledisken, men at det også resulterer i pesticider i grundvandet. At vores biodiversitet presses til det ekstreme. At vores natur har det rigtig skidt.

Nu ved vi, at mennesker ikke bare kan løbe hurtigere og hurtigere. Nej, vi får stress, når vi presses for hårdt. På arbejdsmarkedet, på uddannelserne og i jobcentrene. Vi ved, at det kan føre til oplevelser af angst. Til depression.

Nu ved vi, at temperaturen stiger og klimaet forandrer sig, når CO₂-udledningen buldrer afsted. Og det gør den desværre stadigvæk. Selvom vi efterhånden er ret enige om, at vi skal begrænse CO₂-forureningen.

Vækst som sådan er ikke et problem.

Det egentlige problem er, at intet vestligt land endnu har bevist, hvordan man kan have økonomisk vækst på bæredygtige præmisser. Hvor klodens bæreevne respekteres, og der tages de rigtige hensyn til klimaets tilstand, til miljøets tilstand, til naturen.

Hvor der sikres social bæredygtighed – hvor mennesker kan trives med deres arbejdsliv, familieliv og forpligtelser.

Problemet med økonomisk vækst lige nu er, at vores levevis smadrer kloden. Og samfundets forventninger kører mennesker i sæk. Mens salget af antidepressiv medicin stiger med 20 procent hvert eneste år.

Der er noget grundlæggende galt.

Klimaaktivisterne ser det, når CO₂-forbruget raser derudaf – selvom forskerne gang på gang appellerer til, at vi sætter en helt anden kurs.

Sygeplejerskerne mærker det, når de savner tid og rum til at løse deres arbejdsopgaver, så de svarer til deres faglige stolthed.

Alt for mange familier oplever det, når de i dagligdagen tørster efter noget så simpelt som nærvær, fordybelse og tid. Tid til dét, der virkelig betyder noget.

Rigtig mange af os har forstået det – men vi har endnu ikke fundet ud af, hvordan vi omsætter den viden til handling. Til forandring.

De herskende samfundsmodeller i Vesten har endnu ikke vist os, hvordan man kan vækste som samfund inden for klodens bæreevne og samtidig sikre menneskers trivsel.

Dét er vækstens dilemma.

Og det er min politiske ambition at vise vejen til et alternativ.

For et par måneder siden udkom FN's klimapanel med en ny rapport. Den rapport viste, at hvis vi vil holde os inden for 1,5 grads stigning af den globale gennemsnits-temperatur, så skal vi have knækket kurven over CO₂-udledning inden for de næste tre år.

Kære venner, vi har altså tre år til at knække CO₂-kurven.

Kan vi nå det? - Ja!

Og hvad kræver dét? - En helt masse!

Grundlæggende kræver det, at vi politikere tør tænke anderledes, end vores kollegaer har gjort det de sidste 100 år.

Vi har simpelthen brug for et opgør.

- Et opgør med de systemer, som har skabt de kriser, vi står i.
- Et opgør med ensidig fokus på økonomisk vækst.
- Et opgør med politikere, der ikke ser helheden.

For den måde, magten forvaltes på lige nu, dén er ikke god nok.

Måske synes du ikke, at 1,5 grad lyder af særlig meget, når vi sidder her på en dejlig sommer dag på Bornholm, hvor vi måske lige kan snige os op på de 20

grader.

Men den halvanden grad har livsændrende betydning for mennesker og dyr rundt om på kloden.

”Rundt om på kloden” – bid mærke i dét. For i dén sætning ligger en anden væsentlig pointe:

For det er oftest dem, der bidrager allermindst til klimakrisen, der betaler den højeste pris i klimaforandringer.

Klimaforandringerne bidrager til, at der sker flere oversvømmelser i Bangladesh. De bidrager til, at tørken i Kenya udvikler sig mere og mere ekstremt. At skovbrandene i Amazonas breder sig.

Alt det sker, selvom vi alle er enige om, at vi skal en anden vej... Et bredt politisk flertal står bag Klimaloven, som indeholder et mål om at reducere CO₂-udledning med 70 procent i 2030.

Det er vigtigt, at der er stor opbakning til det overordnede mål. Men jeg oplever desværre samtidig en tendens til, at når de politiske forslag vil skabe forandringer, som vi kan mærke, så bakker mange partier ud.

Samtidig har vi en regering, der kalder Danmark verdensmestre i grøn omstilling. Og som samtidig bygger historiens største anlægsprojekt:

Lynetteholmen i København, der vil udlede 350.000 tons CO₂ bare i byggefasen.

En regering, der bygger motorvej for over 80 mia. kr.

En regering, som holder hånden under Danmarks massive kødproduktion.

At Danmark skulle være et grønt foregangsland er en joke. En meget dårlig joke. Levede alle som os danskere, så ville det kræve fire jordkloder i naturressourcer.

Selv når vi i Alternativet foreslår noget så harmløst som at stoppe med at servere lammekød og oksekød i offentlige kantiner, som er nogle af de fødevarer med

allerhøjest klimaaftryk, så bakker mine politiske kollegaer ud.

Jeg er af den opfattelse, at klimakrisen først og fremmest skal løses politisk. Det kan IKKE kun være et individuelt ansvar – for det er et enormt tungt kors at bære.

Noget, som mange unge især oplever.

Jeg vil gerne benytte denne lejlighed til at sige tak til alle slags klimaaktivister, der bruger deres personlige ressourcer på at kæmpe imod systembevarende politik.

Men når politikere i vid udstrækning ikke handler hurtigt og effektivt nok, hvad skal man så som borger stille op?

Først og fremmest skal man stemme på nogle andre end de gamle partier. Og man skal stille krav til sine kandidater.

Jeg oplever, at vores politiske system og demokrati er udfordret. Og dér ser jeg vigtigheden af et alternativ til de gamle og systembevarende partier.

For mig at se, så er min og Alternativets opgave i dansk politik at stille spørgsmålstegn ved, hvad den politiske opgave egentlig er ...

Og som jeg ser det, så er den primære opgave i politik ik' længere at gøre os rigere som land. Jeg mener i stedet, at opgaven må handle om at gøre os lykkeligere som mennesker, som samfund og som klode.

Og hvad dét angår, så går det bare den forkerte vej lige nu. Og dét skal vi have et opgør med.

Lige nu er det os, der arbejder for, at økonomien kan vokse. Men det burde jo være økonomien, der arbejdede for, at vi mennesker vokser... Men det er ikke dét, jeg ser.

Vi skal have et opgør med systembevarende politik. For vores system løser ikke de udfordringer, som vi står overfor.

For undskyld mig, man bliver ik' - "GRØN FØR RØD" - ved at sige, at man er

det. For så at gå direkte ud og give milliard rabatter til Danmarks største CO2-udleder.

I Alternativet tror vi på, at Det Bæredygtige Samfund er muligt.

Det bæredygtige samfund er et opgør med tankegangen om, at vi skal arbejde, producere og forbruge mere i morgen, end vi gjorde i går.

For klodens skyld. For vores samfunds skyld. For hver og en af os.

Men findes der alternativer, tænker du måske?

Og ja ... Det gør der heldigvis.

Vi skal i stedet gribe fat i økonomiske modeller, der også indregner konsekvenserne for kloden. Vi skal fx gribe fat i doughnut-modellen, der har som bærende princip, at understøtte menneskelig trivsel, inden for klodens bæreevne.

Et princip, der også findes i Alternativets tre bundlinjer, der handler om at samtænke økonomiske, sociale og klimamæssige hensyn i politikken.

Det Bæredygtige Samfund er et opgør med vækstkapitalismen, men det er også en anden måde at leve på.

Det er mindre forbrug - og mere genbrug.

Det er færre biler i byerne - og mere og bedre kollektiv transport på landet.

Det er færre røde bøffer og dyr i bure - og flere grøntsager på tallerken og mere vild natur.

Det er mere permakultur og økologisk landbrug - mindre gift i grundvandet.

Det er en kortere arbejdsuge - og mere tid til dem, vi elsker.

I mine øjne nytter det ikke at arbejde for mere rigdom, før vi har fundet en opskrift, som inkluderer hensyn til klodens velbefindende. For vi er kloden.

Vores børn og børnebørn er kloden.

Vores evne til at overgå til Det bæredygtige samfund bliver afgørende i de næste årtier. Og altafgørende for de fremtidige generationer.

I Alternativet kan vi ikke leve med, at dagens aktiviteter ødelægger morgendagens samfund.

Vi har brug for et andet perspektiv på tingene. Et alternativ.

Tak for at lytte.

Tak for jeres tid.

Rigtig godt Folkemøde.

Kilde

Manuskript modtaget fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Alternativet, Folkemødetale, Politisk tale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/franciska-rosenkildes-folkemoedetale-2022>